ePublishing
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης

Τόμ. 8 (2018)

8ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

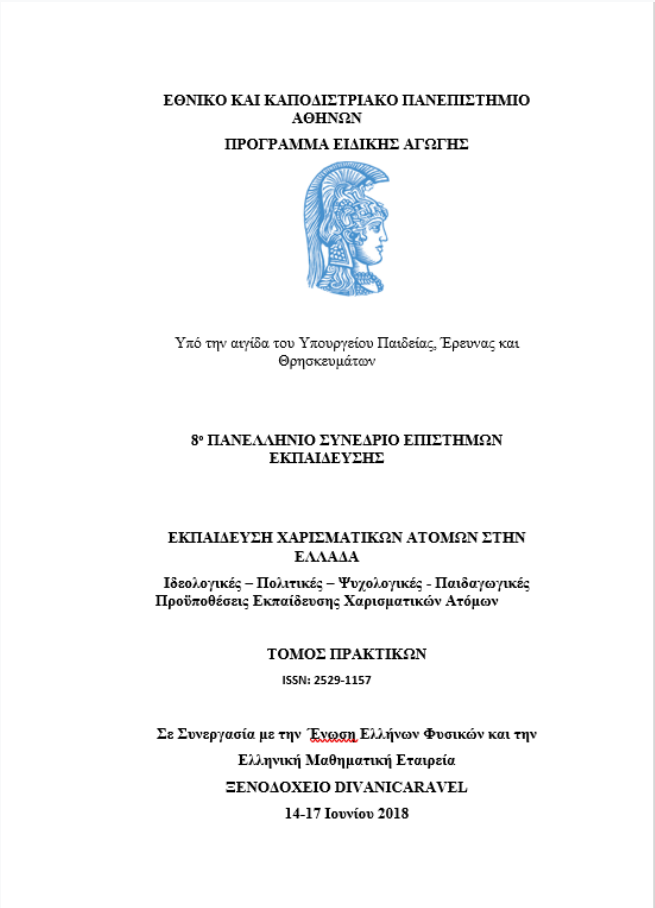

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων

8ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ιδεολογικές – Πολιτικές – Ψυχολογικές - Παιδαγωγικές Προϋποθέσεις Εκπαίδευσης Χαρισματικών Ατόμων

ΤΟΜΟΣ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

ISSN: 2529-1157

Σε Συνεργασία με την Ένωση Ελλήνων Φυσικών και την Ελληνική Μαθηματική Εταιρεία

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ DIVANICARAVEL

14-17 Ιουνίου 2018

Η χαρισματικότητα στη βασική εκπαίδευση της Ολλανδίας

Αγγελική Λουλούμαρη, Χριστίνα Κουτουβέλη, Αικατερίνη Σοφία Παρούση

doi: 10.12681/edusc.2711

Βιβλιογραφική αναφορά:

Λουλούμαρη Α., Κουτουβέλη Χ., & Παρούση Α. Σ. (2020). Η χαρισματικότητα στη βασική εκπαίδευση της Ολλανδίας. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης*, *8*, 665–672. https://doi.org/10.12681/edusc.2711

Η χαρισματικότητα στη βασική εκπαίδευση της Ολλανδίας

Λουλούμαρη Αγγελική, Αναπτυξιακή Ψυχολόγος MSc

alouloumari@yahoo.com

Κουτουβέλη Χριστίνα, Δασκάλα- Μεταπτυχιακή φοιτήτρια Ειδικής Αγωγής

xristinakoutouveli@gmail.com

Παρούση Αικατερίνη Σοφία, Φιλόλογος- Μεταπτυχιακή φοιτήτρια Ειδικής Αγωγής

aikaterini.sophia.parousi@gmail.com

Περίληψη

Στην παρούσα βιβλιογραφική εργασία γίνεται μια σύντομη παρουσίαση των παροχών του Ολλανδικού Εκπαιδευτικού συστήματος στα χαρισματικά παιδιά σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Όπως και στις περισσότερες Ευρωπαικές χώρες, η χαρισματικότητα στην Ολλανδία δεν ορίζεται επίσημα από τη νομοθεσία και οι χαρισματικοί μαθητές εντάσσονται στην κατηγορία των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Ωστόσο, υπάρχει πληθώρα παροχών και οργανώσεων οι οποίες προσφέρουν τις υπηρεσίες τους εντός και εκτός του σχολικού πλαισίου. Οι υπηρεσίες αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν την παραγωγή εξειδικευμένου υλικού από τους εκπαιδευτικούς των σχολείων, διεξαγωγή εμπλουτισμένων μαθημάτων, εξωσχολικές δραστηριότητες και διαγωνισμούς. Επίσης, αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι υπάρχει πρόβλεψη για παράλειψη τάξεων από τους χαρισματικούς μαθητές καθ'όλη τη διάρκεια της βασικής εκπαίδευσης, ενώ επιτρέπεται η ένταξη των χαρισματικών μαθητών σε ορισμένα μαθήματα μεταπτυχιακών προγραμμάτων σε Πανεπιστήμια της χώρας. Γενικότερα, παρά την έλλειψη επίσημου ορισμού και συγκεκριμένων οδηγιών με θέμα τη χαρισματικότητα, στην Ολλανδία φαίνεται να υπάρχουν διέξοδοι ώστε να αναπτυχθεί το δυναμικό των μαθητών του χαρακτηρίζονται ως χαρισματικοί.

Λέξεις Κλειδιά: χαρισματικότητα; εκπαίδευση των χαρισματικών; Ολλανδία

Abstract

The present study focuses briefly on the gifted Education in the Netherlands, that takes place in the primary, as well as, secondary education. As in most European countries, gifted students are not mentioned explicitly in the national legislation, as they are included in the group of students with special educational needs. Nevertheless, there seems to be an abundance of services and organizations that support gifted students within the school curriculum as well as after school hours. Those services may include the production of individualized educational material by the teachers of the schools, enrichment classes, extracurricular activities and competitions. There are provisions for grade skipping during primary and secondary education, while certain classes in Master's programs in Dutch Universities are offered for the highly able. In general, despite the fact that giftedness is not included in the legislation and there are not specific regulations to be followed, the country seems to offer several provisions so as to support the gifted students in developing their full potential.

Keywords: giftedness; gifted Education; the Netherlands

Η χαρισματικότητα στις Ευρωπαικές Χώρες

Οι Ευρωπαικές χώρες φαίνονται να αντιμετωπίζουν την χαρισματικότητα και κατά συνέπεια τους χαρισματικούς μαθητές με παρόμοιο τρόπο, παρά τις πολιτισμικές διαφορές, που μπορεί να υπάρχουν μεταξύ τους. Σύμφωνα με τους Touron & Freeman (2017), η τάση αυτή οφείλεται σε λόγους, όπως η πτώση της Σοβιετικής Ένωσης το 1989, η εισροή προσφύγων από χώρες με πολιτισμικές διαφορές, η ύπαρξη της ίδιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως σύνολο αλλά και η γενική στάση των πολιτών προς τις υψηλές επιδόσεις (ενταξιακή κουλτούρα).

Το 1994, το Ευρωπαικό Συμβούλιο εξέδωσε προτάσεις σχετικά με τη χαρισματικότητα (UNESCO, 1994), οι οποίες ανέφεραν:

- Την ανάγκη για νομοθέτηση των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών των χαρισματικών μαθητών.
- Τη διεξαγωγή έρευνας σχετικής με την αξιολόγηση, τη φύση των υψηλών επιδόσεων και τους λόγους για σχολική αποτυχία.
- Την παροχή πληροφοριών σχετικών με τα χαρισματικά παιδιά και την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών στο χώρο εργασίας τους.
- Την εδραίωση της παροχής ειδικών υπηρεσιών για τα χαρισματικά παιδιά στο τυπικό σχολικό πλαίσιο.
- Τις συντονισμένες προσπάθειες για τη μείωση των συνεπειών που συνοδεύουν την «ταμπέλα» του χαρισματικού μαθητή.
- Την προώθηση της έρευνας μεταξύ ψυχολόγων, κοινωνιολόγων και εκπαιδευτικών, όσον αφορά την έννοια της χαρισματικότητας.

Από το 1994, έχει υπάρξει αρκετή πρόοδος ως προς την επίτευξη των παραπάνω στόχων, με μικρές διαφοροποιήσεις μεταξύ των συστημάτων και των νομοθεσιών των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Touron & Freeman, 2017).

Η βασική εκπαίδευση στην Ολλανδία

Η υποχρεωτική εκπαίδευση ξεκινά από την ηλικία των πέντε και τελειώνει στην ηλικία των δεκαέξι ετών, ενώ υπάρχει η δυνατότητα να ενταχθούν τα παιδιά στο σύστημα από την ηλικία των τεσσάρων. Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδο 1) περιλαμβάνει το νηπιαγωγείο και το δημοτικό σχολείο, τα οποία έχουν ενσωματωθεί από το 1985. Αποτελείται από οκτώ τάξεις, ενώ στο τέλος της όγδοης τάξης, οι μαθητές ακολουθούν διαφορετικά είδη σχολικών μονάδων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όπως τα επαγγελματικά ή σχολεία με εξειδικευμένα προγράμματα (De Boer et al., 2013). Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση περιλαμβάνει το γυμνάσιο και το λύκειο, τα οποία διαχωρίζονται ως επίπεδα (επίπεδα 2 και 3 αντίστοιχα). Στην ιστοσελίδα του Nuffic (2011), αναφέρεται αναλυτικά ότι η δευτεροβάθμια εκπαίδευση εμπεριέχει σχολικές μονάδες που παρέχουν τεχνική κατάρτιση (VMBO, διάρκειας 4 χρόνων), ανώτερη γενική δευτεροβάθμια εκπαίδευση (HAVO, διάρκειας 5 χρόνων) και προ-πανεπιστημιακή εκπαίδευση (VWO, διάρκειας 6 χρόνων).

Μαζί στο Σχολείο Ξανά (Weer Samen Naar School)

Κατά τη δεκαετία του 1990, πραγματοποιήθηκαν αναθεωρήσεις του σχολικού κανονισμού με στόχο την ενσωμάτωση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στη δημοτική εκπαίδευση.

Συγκεκριμένα, ο σχολικός κανονισμός αναφέρει:

«Η απρόσκοπτη ανάπτυξη του κάθε παιδιού θα πρέπει να είναι εγγυημένη. Το εκπαιδευτικό σύστημα θα πρέπει να συντελεί στην συναισθηματική και γνωστική ανάπτυξη αλλά και στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας συντελώντας στην απαραίτητη κοινωνική, πολιτισμική και σωματική ανάπτυξη και στις αντίστοιχες με αυτήν δεξιότητες. Θα πρέπει να παρέχεται εξατομικευμένη εκπαίδευση στους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, ανάλογα με τις ανάγκες τους» (WPO, Άρθρο 8,παρ. 4)

Ορισμός της χαρισματικότητας

Αναφορικά με τον ορισμό της χαρισματικότητας, συμπεραίνουμε ότι δεν γίνεται ξεχωριστή αναφορά στους χαρισματικούς μαθητές σε κάποιο σημείο της νομοθεσίας, ενώ η χαρισματικότητα δεν ορίζεται επίσημα (Monks & Pfluger, 2007).

Ωστόσο, οι χαρισματικοί μαθητές εντάσσονται στους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες από το 2001, με βάση τους κανονισμούς που τίθενται από το Ολλανδικό Υπουργείο Παιδείας.

Το 2011, το Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού και Επιστήμης της Ολλανδίας εξέδωσε προτάσεις για πλάνο δράσης και αλλαγές στην πολιτική του εκπαιδευτικού συστήματος, όσον αφορά τη χαρισματικότητα (De Boer et al., 2013).

Σε έρευνα του 2017 από τους Touron & Freeman, το 44,4% των Ολλανδών ερωτηθέντων (δείγμα αποτελούμενο από εμπλεκόμενους επαγγελματίες και ενδιαφερόμενους) γνώριζαν περί νομοθεσίας, που αφορά τη χαρισματικότητα, ενώ το 17,4% απάντησαν θετικά στην ερώτηση για την ύπαρξη συγκεκριμένου ορισμού της χαρισματικότητας από τη νομοθεσία. Μόνο το 9,1% απάντησε θετικά στην ερώτηση για την ύπαρξη συγκεκριμένων οδηγιών για την εκπαίδευση των χαρισματικών μαθητών.

Παροχές για τους χαρισματικούς μαθητές στη βασική εκπαίδευση

Κατ΄αρχάς παροχές για τους χαρισματικούς μαθητές συναντάμε, εντός της εκάστοτε σχολικής μονάδας, όπου παρέχεται εξατομικευμένο εκπαιδευτικό υλικό για τους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, στους οποίους εντάσσονται και οι χαρισματικοί. Ωστόσο, η ευθύνη για το επιπλέον υλικό για τους χαρισματικούς μαθητές και το πλάνο δρασης σε σχέση με τις υποστηρικτικές υπηρεσίες, ανήκει αποκλειστικά στο κάθε σχολείο ξεχωριστά (De Boer et al., 2013). Σε όλα τα σχολικά πλαίσια, παρέχονται συνεδρίες συμβουλευτικής από ψυχολόγους ή σχολικούς συμβούλους. Στην έρευνα των Touron & Freeman (2017), η πλειονότητα των ερωτηθέντων απάντησε πως κάποιες φορές παρέχονται επιπλέον υπηρεσίες στους χαρισματικούς μαθητές (τιμή στην κλίμακα Likert 3/5).

Η οργάνωση εξειδικευμένων εργαστηρίων (workshops) εντός των γενικών σχολείων είναι σπάνια, όμως, είναι συχνότερη σε σχολεία με ειδικό πρόγραμμα, όπως τα Montessori, Jenaplan, Dalton και Freinet (Monks & Pfluger, 2007).

Ασυνήθης είναι η συνεργασία των σχολείων με Μη Κερδοσκοπικές Οργανώσεις ή εταιρείες, ενώ η παροχή ατομικών μαθημάτων βασίζεται στην πρωτοβουλία των γονέων των μαθητών και υποστηρίζεται οικονομικά από τους ίδιους. Οι χαρισματικοί μαθητές παρακολουθούν συχνά ειδικά εξωσχολικά προγράμματα (Touron & Freeman,2017).

Μέχρι το 2007, δεν υπήρχε πρόβλεψη στο Ολλανδικό σύστημα για περαιτέρω υποστήριξη χαρισματικών μαθητών, που ανήκουν σε κοινωνικές ή οικονομικές μειονότητες. Ωστόσο, υπάρχουν κάποια προγράμματα που αφορούν χαρισματικές μαθήτριες στα μαθηματικά, τις επιστήμες ή τον τομέα της πληροφορικής (Persson, Joswig & Balogh, 2000).

Οργανώνονται διαγωνισμοί, που αφορούν τους χαρισματικούς μαθητές σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, ωστόσο δεν αποτελούν μέρος του σχολικού προγράμματος. Συγκεκριμένα, ο διαγωνισμός Toptoets αφορά την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, ενώ από την αρχή της δευτεροβάθμιας οργανώνονται διαγωνισμοί όπως τα Καγκουρώ και οι Ολυμπιάδες στα μαθηματικά, τη φυσική ή την πληροφορική.

Τέλος, παρέχονται άλλες δραστηριότητες από τοπικές οργανώσεις ή δημοτικές βιβλιοθήκες οι οποίες συνήθως αφορούν καινοτόμες ιδέες ή τη δημιουργικότητα. Οι θεματικές καλοκαιρινές κατασκηνώσεις δεν αποτελούν σύνηθες φαινόμενο στην Ολλανδία.

Η χαρισματικότητα στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Όσον αφορά την εκπαίδευση των χαρισματικών μαθητών, η παράλειψη κάποιων τάξεων, όταν παρουσιάζεται ανάγκη, προβλέπεται από το νόμο και πραγματοποιείται καθ'όλη τη διάρκεια του νηπιαγωγείου και του δημοτικού σχολείου.

Επίσης, η ένταξη των παιδιών στην υποχρεωτική εκπαίδευση πριν την κατώτερη επιτρεπόμενη ηλικία των τεσσάρων, γίνεται ανεκτή σε συγκεκριμένες περιπτώσεις (Hoogeveen, 2004) παρά το ότι δεν ορίζεται από τη νομοθεσία.

Η χαρισματικότητα στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Υπάρχουν σχολεία στα οποία δίνεται έμφαση στη μουσική και τα αθλήματα μέσω της συνεργασίας τους με αρμόδιους οργανισμούς. Με βάση την οργάνωση των παραπάνω, λειτουργούν κάποια σχολεία στα οποία παρέχονται προγράμματα εξειδικευμένης συμβουλευτικής για τους χαρισματικούς μαθητές (bagaafdheidsprofielscholen). Η συγκεκριμένη πρωτοβουλία ξεκίνησε με 6 πιλοτικές σχολικές μονάδες και αναμένεται να εξελιχθεί σε ένα δίκτυο το οποίο θα εξυπηρετεί όλη τη χώρα (Monks & Pfluger, 2007).

Κατά τη διάρκεια του γυμνασίου και του λυκείου και σε εξαιρετικές περιπτώσεις, υπάρχει πρόβλεψη ώστε οι χαρισματικοί μαθητές να απαλλάσσονται από τις σχολικές τους υποχρεώσεις.

Αποκλειστικά κατά τη διάρκεια της λυκειακής εκπαίδευσης (επίπεδο 3 της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης), επιτρέπεται στους χαρισματικούς μαθητές να παρακολουθούν μαθήματα πανεπιστημιακού επιπέδου, όπως κάποια μεταπτυχιακά μαθήματα του Πανεπιστημίου του Amsterdam ή του Πανεπιστημίου Radbound στο Nijmegen.

Κριτήρια Αξιολόγησης Χαρισματικότητας

Τα κριτήρια που αφορούν την αξιολόγηση των χαρισματικών μαθητών δεν ορίζονται επίσημα από κάποιο νομοθετικό πλαίσιο (Monks & Pfluger, 2007). Η κάθε σχολική μονάδα ή οργανισμός που παρέχει υπηρεσίες σε χαρισματικούς μαθητές ορίζει ξεχωριστά κριτήρια και είναι υπεύθυνη για την οργάνωση της διαδικασίας της αξιολόγησης. Στις περιπτώσεις, όπου προτείνεται η παράλειψη κάποιας τάξης ή η ένταξη στο σχολικό πλάισιο, πριν την προβλεπόμενη ηλικία, στη διαδικασία

εμπλέκονται οι γονείς και το αρμόδιο προσωπικό του σχολείου, στο οποίο φοιτά το παιδί (Hurks & Bakker, 2016).

Αξίζει να αναφερθεί πως κατά τους Touron & Freeman (2017), το σύνολο των Ολλανδών συμμετεχόντων στην έρευνα φέρεται να θεωρεί τη μέτρηση νοητικού πηλίκου μέσω σταθμισμένου τεστ την πιο σημαντική πρακτική στην αξιολόγηση χαρισματικών μαθητών. Επίσης, κατά τις Hurks & Bakker (2016), η χρήση σταθμισμένων εργαλείων μέτρησης νοητικού πηλίκου είναι καθολική και πραγματοποιείται από ψυχολόγους σε όλες τις σχολικές μονάδες.

Η αναλυτική ψυχολογική και παιδαγωγική αξιολόγηση είναι απαραίτητη ώστε να παρασχεθούν υπηρεσίες υποστήριξης των χαρισματικών μαθητών από οποιονδήποτε φορέα. Η διαδικασία της αξιολόγησης είναι απαραίτητη στο Ολλανδικό σύστημα, ώστόσο για τη λήψη της οποιασδήποτε απόφασης, ιδιαίτερη σημασία έχει η σύμφωνη γνώμη γονέων, εκπαιδευτικών και του ίδιου του μαθητή.

Παρά το ότι δεν υπάρχουν επίσημα κριτήρια αξιολόγησης για τη χαρισματικότητα, γίνονται προσπάθειες για ορισμό της διαδικασίας από κάποια εξειδικευμένα σχολεία. Στο Πανεπιστήμιο Radbound του Nijmegen λειτουργεί το Κέντρο Έρευνας για τη Χαρισματικότητα, το οποίο φημίζεται για την παροχή εξατομικευμένων αξιολογήσεων και στο οποίο έχει δημιουργηθεί διαδικασία ομαδικής αξιολόγησης ώστε να εντοπίζονται οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην τάξη τους. Η συγκεκριμένη διαδικασία, λόγω της αποτελεσματικότητας της, είναι ιδιαίτερα δημοφιλής σε γονείς και εκπαιδευτικούς. Το 95% των Ολλανδικών σχολείων συμμετέχουν στις ετήσιες εξετάσεις σχολικών μαθημάτων Cito-toets, και ανάλογα με τα αποτελέσματα των μαθητών σε αυτές, προτείνεται στους γονείς η κατάλληλη βαθμίδα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όπως αναφέρεται παραπάνω (Nuffic, 2011).

Κατάρτιση Εκπαιδευτικών για τη Χαρισματικότητα

Κατά τους Monks & Pfluger (2007), δίνεται μικρή σημασία στην κατάρτιση των εκπαιδευτικών σε σχέση με την χαρισματικότητα, τουλάχιστον κατά τη διάρκεια της βασικής τους εκπαίδευσης. Τα μαθήματα που προσφέρονται είναι ως επί των πλείστων επιλογής, κάτι το οποίο αφορά τα προγράμματα σπουδών για εκπαιδευτικούς τόσο πρωτοβάθμιας όσο και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το ίδιο συμβαίνει και με επαγγελματίες, όπως οι ψυχολόγοι ή άλλες εμπλεκόμενες ειδικότητες. Αξίζει να σημειωθεί πως στην Ολλανδία οι νηπιαγωγοί παρακολουθούν την ίδια εκπαίδευση με τους εκπαιδευτικούς του δημοτικού σχολείου.

Το Υπουργείο Παιδείας ανέθεσε σε δυο οργανισμούς να λειτουργήσουν ως επίσημα κέντρα πληροφόρησης για τη χαρισματικότητα. Το πρώτο αφορά την πρωτοβάθμια εκπάιδευση (CPS) και το δεύτερο αφορά τη δευτεροβάθμια (SLO). Οι συγκεκριμένοι οργανισμοί αναλαμβάνουν τη συλλογή πληροφοριών, τη διοργάνωση εκπαιδεύσεων και τη δημιουργία ενός δικτύου μεταξύ σχολείων, άλλων οργανισμών και ειδικών επαγγελματιών, όπως είναι οι ψυχολόγοι και οι ειδικοί παιδαγωγοί. Επιπλέον, οργανώνονται ετήσιες συναντήσεις οι οποίες στοχεύουν στην αναφορά της κατάστασης καθώς και εξελίξεων που αφορούν τους χαρισματικούς μαθητές στην κυβέρνηση.

Επίσης, έχουν ιδρυθεί τοπικά δίκτυα δημοτικών σχολείων που παρέχουν υπηρεσίες σε χαρισματικούς μαθητές με στόχο την βελτιστοποίηση της συνεργασίας μεταξύ σχολικών μονάδων και της οργάνωσης των υπηρεσιών που παρέχονται στους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Από το 1990, στο Πανεπιστήμιο Radbound λειτουργεί μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών ("Master's Specialization in Gifted Education", 2018) το οποίο παρέχει τίτλο «Ειδικού στην Εκπαίδευση των Χαρισματικών» σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για Υψηλές Επιδόσεις (European Council for High Ability-ECHA).

Έρευνα με θέμα τη χαρισματικότητα

Σύμφωνα με τους Monks & Pfluger (2007), πραγματοποιήθηκε περιορισμένος αριθμός ερευνών με θέμα τη χαρισματικότητα από το 1985 έως το 2007, αφού δεν διατέθηκαν αρκετά κονδύλια από το Υπουργείο Παιδείας Πολιτισμού και Επιστήμης της Ολλανδίας στην έρευνα με τη συγκεκριμένη θεματική. Συγκεκριμένα, το Πανεπιστήμιο Radbound του Nijmegen ανέλαβε την έρευνα, που αφορά την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, ενώ το Πανεπιστήμιο της Ουτρέχτης την έρευνα στη δευτεροβάθμια. Η διεξαγωγή περαιτέρω έρευνας για τη χαρισματικότητα περιορίστηκε στις Μεταπτυχιακές έρευνες και στις διατριβές των Διδακτορικών προγραμμάτων, οι οποίες πραγματοποιούνταν στο Κέντρο Μελέτης για τη Χαρισματικότητα του Πανεπιστημίου Radbound, το οποίο ιδρύθηκε το 1988.

Αναλυτικότερα, στοχεύοντας στην αξιολόγηση των διαφορετικών διδακτικών προσεγγίσεων που αφορούν τους χαρισματικούς μαθητές, πραγματοποιήθηκε αριθμός ερευνών που αφορούσαν:

- Τη σύγκριση αποτελεσμάτων χαρισματικών και μαθητών τυπικής ανάπτυξης (Guldemond κ.α., 2003).
- Τα αποτελέσματα της συντόμευσης των σπουδών (Hoogeveen, Van Hell & Verhoeven, 2003-2005).
- Εκπαιδευτικές προσαρμογές για χαρισματικούς μαθητές βασιζόμενες σε διεθνή έρευνα (Hoogeveen κ.α., 2004).
- Ευκαιρίες κατάρτισης των εκπαιδευτικών (Frietman, Groen & De Boer, 2003).
- Τη σχέση μεταξύ Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων και σχολείων στηνοργάνωση εξωσχολικών προγραμμάτων για τους χαρισματικούς μαθητές (Backbier & De Boer, 2002).

Από το 2007 και έπειτα, το ενδιαφέρον της επιστημονικής κοινότητας για το θέμα της χαρισματικότητας και της εκπαίδευσης των χαρισματικών μαθητών στην Ολλανδία φαίνεται να αυξάνεται με περισσότερα εμπλεκόμενα τμήματα Πανεπιστημίων αλλά και ιδιωτικούς οργανισμούς (Monks & Pfluger, 2007).

Στόχοι και προεκτάσεις

Καίρια θεωρείται η ανάγκη για επίσημο ορισμό της χαρισματικότητας στο νομικό πλαίσιο, που αναφέρεται στην εκπαίδευσητων χαρισματικών ατόμων στην Ολλανδία, με στόχο τον σαφή καθορισμό των υπηρεσιών, που θα παρέχονται στους χαρισματικούς μαθητές από τα εκπαιδευτικά ιδρύματα σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.

Επίσης, ιδιαίτερα σημαντική είναι η ανάγκη για περισσότερους εξειδικευμένους επαγγελματίες αλλά και αύξηση του αριθμού των προγραμμάτων, που παρέχουν κατάρτιση στην εκπαίδευση των χαρισματικών μαθητών (Freeman, Raffan & Warwick, 2010).

Βιβλιογραφικές αναφορές

Backbier, J., & De Boer, G. C. (2002). Weten is "zelf" doen; Inventariserend onderzoek naar (mogelijke) adoptierelaties tussen scholen voortgezet onderwijsen universiteiten ten behoove van geïnteresseerde en (hoog) begaafde leerlingen. (Study of possible relationships between schools and universities on behalf of gifted students. Amersfoot, Netherlands: CPS.

De Boer G. C., Minnaert A. E. M. G. & Kamphof G. (2013). Gifted Education in the Netherlands. Journal for the Education of the Gifted 36(1).

Education system The Netherlands (2011) https://www.nuffic.nl/en/publications/find-a-publication/education-system-the-netherlands.pdf. (τελευταία πρόσβαση 04 Αυγούστου 2018).

Freeman J., Raffan J. & Warwick I. (2010). Worldwide provision to develop gifts and talents. Reading England: Centre for British Teachers.

Frietman, R., Groen, P., & De Boer, G. C. (2003). Scholingsaanbod (hoog)begaafdheid. (Inventory of teacher training programs on the education for gifted students). Amersfoot Netherlands: CPS.Guldemond, H., Bosker, R. J., Kuyper, H., & Van der Werf, M. P. C. (2003). Hoogbegaafden in het voortgezet Onderwijs. *(*Gifted Students in secondary education). Groningen, Netherlands: GION.

Heller K. A., Monks F. J., Sternberg R. & Subotnik R. (2000). International handbook of giftedness and talent. American Psychological Association.

Hoogeveen L., Van Hell, J. G., Mooij T., & Verhoeven L. (2004). Onderwijsaanpassingen voor hoogbegaafde leerlingen. Meta-analyses en overzicht van international onderzoek (Educational adjustments for gifted students. Meta-analysis and survey of international research). Nijmegen, Netherlands: Radboud University, CBO/ITS.

Hoogeveen, L., Van Hell, J. G., & Verhoeven, L. (2003). De versnellingswenselijkheidslijst. (The list of desired accelerations). Nijmegen, Netherlands: Radboud University, CBO.

Hoogeveen, L., Van Hell, J. G., & Verhoeven, L. (2005). Teacher attitudes toward academic acceleration and accelerated students in the Netherlands. *Journal for the Education of the Gifted*.

Hurks P. P. M. & Bakker H. (2016) Assessing intelligence in children and youth living in the Netherlands. International Journal of School & Educational Psychology 4(1).

Master's Specialization in Gifted Education, 2018. https://www.ru.nl/english/education/masters/gifted-education (τελευταία πρόσβαση 04 Αυγούστου 2018).

Monks F. J. & Pfluger R. (2007), Gifted education in 21 European countries: Inventory and perspective. Bonn, Germany: German Federal Ministry of Education.

Persson R. S., Joswig H. & Balogh L. (2000). Gifted education in Europe: Programs, practices and current research. International handbook of giftedness and talent. American Psychological Association.

Pfeiffer, S. I., Shaunessy-Dedrick, E. E., & Foley-Nicpon, M. E. (2018). *APA handbook of giftedness and talent*. American Psychological Association.

Stages of the education system in the Netherlands. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/netherlands (τελευταία πρόσβαση 04 Αυγούστου 2018).

Touron J. & Freeman J. (2017), Gifted Education in Europe: Implications for policymakers and educators.

UNESCO. (1994). The Salamanca statement and framework for action on special nedds education. http://unesdoc.unesco.org/images/0009/000984/098427eo.pdf (τελευταία πρόσβαση 04 Αυγούστου 2018).